Karnataka Field Institutes July- 2015 Issue No.: 35

ಬಯಲು Bayalu

....a space of our own

Contents

1. Seeding a Question *by Peri* 2
2. ಬಿತ್ತನೆಯ ಬಂಡಿ– Sowing Cart *by Divakar K* 3
3. ನಮ್ಮೂರ ಸಂತೆ!– Fair Of our village *by Raviprakash* 3
4. बीजारोपण by Ananas Kumar 4
5. ಸ್ನೇಹ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಸ್ನೇಹಾಲಂಕಾರದ ಬಿತ್ತನೆ– Seeding for friendship *by yamuna* 5
6. I am a debtor because I am a Farmer *by B Rama Devi* 5
7. ಬೆಂದು ಹದ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ– Mellowing And meditating *by Ramakrishna* 6
8. *What to sow……. And what not to? by Rajesh S Mahantmath* 6
9. ಬಿತ್ತನೆಯ ಎರಡು ಮುಖಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಗತ- Monologue with two faces by Raghavendra Herale 8
10. Seeding *by Randeep kaur* 9
11. ಜಿಂಕೆಮರಿ– A baby deer *by Chindren from Azimpremji School Yadgir* 10
12. ಮತ್ಸರ– Jealousy *by Showrish* 11
13. ಆಕೆ ಕಥೆ ನನ್ನದೂ Her story is mine *by Maithili.R* 11
14. ಕಣ್ಣುಗಳೆರಡು ನಮಗಿರಬೇಕು– We Should have two eyes *by Chindren from Azimpremji School Yadgir* 13
15. ಬಿತ್ತನೆ/ ವ್ಯವಸಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕೆಲವು ಹಳೇ ಮಾತುಗಳು– Proverbs about seeding *by Ramachandra Bhat* 13
16. ಪ್ರೇಮಸಖಿ– My lovable friend *by Gangadhar* 14
17. ಉತ್ಸಾಹದ ಪೈರು– Crop of enthusiasm *by Maithili.R* 14
18. ಶಾಲೆಯೊಂದು ಬಂತು ಕೆಂಗೇರಿಗೆ– a new school in Kengeri *by Sahantamma, Kavita and Renuka* 15
19. ಅಮ್ಮ– Mother *by Jagadevi* 16
20. ಜೀವನ ರೀ– It is life!!! *by Renuka Hegganadoddi…* 16
21. Cool Clicks *by Maithili.R* 17

1. Seeding a Question

Peri

I do not remember questioning anything in my childhood. Whatever I remember from my childhood is a few situations where I would cry. Yes, as a child I used to often cry. My relatives also corroborate this fact. The first time I consciously questioned was when I started working with Sunny, my English Professor in St. Aloysius College. Initially it was a passing remark in one of the classes. He had said, “We do not question anything. We take everything as it is. We take things for granted. Then he would say, “We, as human beings have to question because we have the capability to question and we can and should question”.

This passing remark slowly started working inside my mind. I started thinking about a few things around me and questioning some of the things there. That was the time I started reading Vivekananda which helped me question the norms, the things we had to do in a certain way. This questioning did not stop there. It slowly started invading into some of the things in my life. But, then it also made me very uncomfortable inside. I started questioning some of the core elements.

It was the time when I got into the student movement. The student union had left leanings. I started reading Marks. The questing took a different turn. The first causality was the Bhootha worship. Now, the question was more vocal and it moved from inside me to outside. Inside my family and slowly into our clan. Now, my questioning made others in my family uncomfortable. This was the difficult times. I became very active and started articulating in public some of these questions. This questioning Bhoota was not restricted to only Bhoota, it slowly engulfed the GOD! I was questioning the very existence of God.

It was this questioning that had pulled me into the land struggle. This question why whatever we grew with our hard work had to be given to our landlord. I could not digest it. The land reforms act and the movement to enact it fairly gave me the platform to ventilate my feelings and act. With my other friends I dived into this movement, spoke to farmers, helped in building awareness and organize them. This continued and organizing people and helping them to question the status quo and working to better it had been my work and involvement for quite some time.

As you grow, your questions too grow. Larger questions of society, the processes, and the organizations crop up and wear you out. It was Jeddu Krishnamurthy’s writings which made more sense. He questions everything and there is a way to question. But, the most important thing in JK’s philosophy is that you start questioning yourself. Very logically you question your actions, your beliefs, your values and everything. You see how everything is conditioned and you can see how difficult it is to question that conditioning.

A very crucial phase in my life was when my daughters started questioning me. They started questioning some of the basics, my strong held ‘truths’ and ‘values’. They questioned the root of my facts and showed me that there were other beliefs also based on some ‘truths’ constructed similar to mine own. A very disturbing time. But, if we can take the questions and ponder over it we can see the truth in it smashing our prejudices and stereotypes and paving a way towards a more real world.

I feel the most important of all the questions were the questions of Buddha. He finds answers to some of the fundamental questions. He questions everything and leads us to question everything and helps us find that ultimately there is nothing. It is this, here and now! In my journey of questioning, it did not stop at questioning the Bhoota, it later questioned the questioning of the Bhoota and led me to respect people and their beliefs. That is how I started accepting Bhoota .That is how today I bow before God the almighty along with others. Questioning myself consistently has led me to respect other human beings and their faiths.

2. ಬಿತ್ತನೆಯ ಬಂಡಿ

ದಿವಾಕರ. ಕೆ.

ಮುಂಗೋಳಿ ಕೂಗುವ ಹೊತ್ತು
ರೈತ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟ ತನ್ನೆರಡು ಎತ್ತು
ಭಾರವಾಗಿಹನು ಈ ಭೂಮಿಗೆ ಜೀವ ತೆತ್ತು
ಕಷ್ಟವನರಿತವರಿಗೆ ಇದು ಗೊತ್ತು. ॥೧॥

ಬೆಳಗಾದರೂ ಇರುವುದು ಇನ್ನೂ ಕತ್ತಲು
ಮುಂಗಾರಿನ ಮೋಡ ಕವಿದಿದೆ ಸುತ್ತಲು
ಆ ಹೊತ್ತು, ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿಹನು ಭಾರದ ನೇಗಿಲು
ಮುಂದಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಲು. ॥೨॥

ವರುಷವಡೀ ದಣಿವರಿಯದೆ ದುಡಿದು
ನೀಡಬಯಸಿಹನು ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದು
ಹೊಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯ ಕಳೆದು
ಅನ್ನ ನೀಡಿ ದೇಶದ ಋಣವ ತೀರಿಸಲೆಂದು. ॥೩॥

ಆದರೆ, ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಗೊಬ್ಬರ
ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ಆಗುತ್ತಿದೆ ದುಸ್ತರ
ರೈತರಿಗೆ ಸಿಗಲಿ ಉತ್ತಮ ಪರಿಹಾರ
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದೇ ಕಷ್ಟಕರ ॥೪॥

ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗಿದೆ ಎದೆಗುಂದಬೇಡಿ
ಜೀವ ಕಳೆದು ಕೊಂಡರೆ ಆಗುವೆವು ಹೇಡಿ
ಹೆದರದೆ ಸಾಗಿಸೋಣ ಬದುಕೆಂಬ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿ
ಮುಂದೆ ಸಾಗಲಿ ಬೀಜ ಬಿತ್ತನೆಯ ಬಂಡಿ. ॥೫॥

3. ನಮ್ಮೂರ ಸಂತೆ!

ರವಿಪ್ರಕಾಶ್

ಇಂದು ನಾವು ಎಷ್ಟು ಬದಲಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರೆ ತುತ್ತನ್ನು ಜಗಿದು ತಿನ್ನಲು ಸಮಯವಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರು ಜಗಿದು ನಮ್ಮ ಬಾಯಿಗೆ ಉಗಿದರೆ ಆನಂದದಿಂದ ನುಂಗಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಗಿ (?) ಇರುವಂತ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.ಯಾವುದಕ್ಕು ಸಮಯವಿಲ್ಲ ಯಾಂತ್ರಿಕಬದುಕು. ಯಾರನ್ನು ನಂಬದಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಮಾನವ ಮಾನವ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ? ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ಮಾಲ್‌ಗಳು ಬಿಗ್ ಬಜಾರ್ಗಳು, ಈ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್, ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನೆ ನುಂಗಿ ಎಳ್ಳು ನೀರು ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಕಳ್ಳರಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿ.ಸಿ. ಕ್ಯಾಮರಗಳು ಬೇರೆ. ಅಲ್ಲಾರಿ ನಾವು ಉಣ್ಣುವ ಆಹಾರ ಕದಿಯಲು ಅಲ್ಲಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀವ? ಆದರು ನಾವು ಯಾಕೆ ಅವನ್ನೆ ನಂಬುತ್ತೇವೆ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಗರ್ವ ತೋರಿಸಲೆಂದೆ ಹೋಗುತ್ತೇವ? ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ನಾನು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವಿಷಯ ಹೇಳಲು ಈ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದೆ.ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ವಾರದ ಸಂತೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನನ್ನ ಭಾಮೈದನ ಮಕ್ಕಳು ರಜೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು, ನಾನು ಅಂದು ಮಂಗಳವಾರ ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ಅಂದಾಗ ಅವುಗಳು ಪಿಳಿಪಳಿ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟವು,ಮಾವ ಸಂತೆಎಂದರೇನು ಅಂದವು.ನಾನುಅವರನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆ ಅಲ್ಲಿನ ಜನ ಜಂಗುಳಿನಕಂಡು ನೋ

ನೋ ಮಾವ ಲೆಟ್ ಅಸ್ ಗೋ ಹೋಮ್ ಅಂದಾಗ ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಗೆ ಸೇರದ ಇವುಗಳು ಹೇಗೆ ಬದುಕುತ್ತವೆ ಎಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆ.

ರೀ ಸಂತೆಯಂದರೆ ಬರಿ ವ್ಯಾಪಾರವಲ್ಲ ಅದು ಮನುಕುಲದ ಬೆಸುಗೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ ಏನಿದ್ದರು ಮಾನವೀಯತೆಗೆ. ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವಾರ ಒಂದೊಂದುಕಡೆ ಸಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಅದು ಯಾವ ಬಿಗ್ ಬಜಾರಿಗು ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ತಾಜಾತನವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಸಂತೆಯಲ್ಲು ಸಹ ತರಕಾರಿ ವಿಭಾಗ, ಸಾಂಬಾರ್ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿಬಾಗ, ಬಟ್ಟೆ, ಚಪ್ಪಲಿ, ರೈತರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಉಳುಮೆ ಸಾಮಾನುಗಳು, ಏನುಬೇಕು ಏನು ಬೇಡ? ನಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲವು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯದೊಂದಿಗೆ. ನಿಮ್ಮ ಜೇಬಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲದೆ ನೀವು ಬಿಗ್ ಬಜಾರಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಅಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗಿಂತ ಹಣವೇ ಮುಖ್ಯ ನಮ್ಮ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಕ್ಕಿಂತ ಮನುಷ್ಯನ ನಡತೆಗೆ ಬೆಲೆ ಜಾಸ್ತಿ.

ನಾನು ಪ್ರತಿ ಮಂಗಳವಾರ ಸಂತೆಗೆ ಹೋದಾಗ ತರಕಾರಿ, ಸೊಪ್ಪು ಮಾರುವ ಬಹುತೇಕ ನಮ್ಮ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರು ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಕರೆದು ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅದರಲ್ಲು ಬೆಲೆ ನಾವು ಚೌಕಾಸಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು, ಇಲ್ಲ ಸಾರ್ ಈ ವಾರ ಬೆಲೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗೈತೆ ಎಲ್ಲಾ ತರಕಾರಿಗಳು ಕೇರಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೈತೆ ಅಂದಾಗ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಬೆಲೆಕೊಡಲು ಮನಸ್ಸು ಬಯಸುತ್ತಿತ್ತು ಅವರು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವು ಫಿಕ್ಸಡ್ ರೇಟ್. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಚೌಕಾಸಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಕೊಡ ಎಷ್ಟು ಕಠಿಣ ಹೃದಯರು. ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದ ಸೊಪ್ಪಿನವರಿಗೆ ಹಣಕೊಡಲು ಚೌಕಾಸಿ, ಮಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಣಕೊಟ್ಟು ತರುವುದು ವಿಷಕಾರಿ ಪದಾರ್ಥ. ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ. ಹೇಗಿದೀಯ ಲಕ್ಷಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರ? ನಿಮ್ಮ ಸಂಘ ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ? ನಮ್ಮವರು ನಿಮ್ಮ ಸಂಘದ ಸಭೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರ ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆಯ? ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳು ನಮ್ಮ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯ ನಮಗೆ ಸಿಗುವ ಜೊತೆಗೆ ನಾವು ಅವರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೋರುವ ಕಾಳಜಿ ಸಹ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು...

ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹತ್ತಾರು ಗ್ರಾಮದವರು ಕೊಡು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಬರುವರು. ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬೇಟಿಯಾದಾಗ ಎಷ್ಟೋ ವಿಚಾರಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಆಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪರಿಗಳು ಅಲೆಮಾರಿಗಳಂತೆ ಇಂದು ಈ ಊರಿನ ಸಂತೆ ನಾಳೆ ಮತೊಂದು ಊರು ಹೀಗೆ ಅವರುಗಳು ಆಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ವಾರ ನಾವು ಸಂತೆ ತಪ್ಪಿಸಿದರೆ ಮುಂದಿನ ವಾರ ಯಾಕೆ ಸಾರ್ ಹೋದ್ವಾರ ಬರ್ಲಿಲ್ಲಾ ಹುಷಾರಾಗಿದ್ದೀರ ಎಂದು ಕೇಳುವಾಗ ಅವರುಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ನಮ್ಮ ನೆನಪು ಅವರಿಗೆ ಏಕಾದರು ಇರಬೇಕು ನಮ್ಮಗಳ ನಡುವಿನ ಆ ಮನುಜ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೆಲೆಯಿದೆ, ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ ಎನಿಸದೆ ಇರದು. ಹಣವೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಎಲ್ಲವು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನವ ಮನುಜರು ಹಾಸಿಗೆ ಖರೀದಿಸ ಬಹುದು ನಿದ್ರೆ ಖರೀದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ನೆಮ್ಮದಿಯ ಬದುಕಿಗೆ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧ ಅತಿಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೆ?

4. बीजारोपण

अनानास कुमार

कुछ तो फर्क नहीं है बीजारोपण की प्रक्रिया में
चाहे वह किसान हो या फिर शिक्षक
दोनों हीं बोते है बीजों को खेतों में
बढ़ती हैं दोनों की फसलों से आशाएं
बढ़ती है उनकी खुशियाँ फसलों को देखकर

उम्मीद भी एक होती है उन्हें अपने फसलों से
पर क्या होती होगी चिंता बीजों को
अपने जिम्मेदारी को निभाने की
बीजों की तरह जीने कि या मरने की

5. ಸ್ನೇಹ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಸ್ನೇಹಾಲಂಕಾರದ ಬಿತ್ತನೆ

ಯಮುನಾ

ರಾಗ ದ್ವೇಷಗಳ ಕುಲುಮೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದವರಿಗೆ
ಮಮತೆಯ ಸಹಕಾರವೇ ಈ ಬಿತ್ತನೆ,
ಮನದಲ್ಲಡಗಿದ ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ
ಜೀವದೊಲುಮೆಯೇ ಈ ಬಿತ್ತನೆ
ಸ್ನೇಹ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಸ್ನೇಹಾಲಂಕಾರದ
ಬಿತ್ತನೆ ॥ ೧ ॥

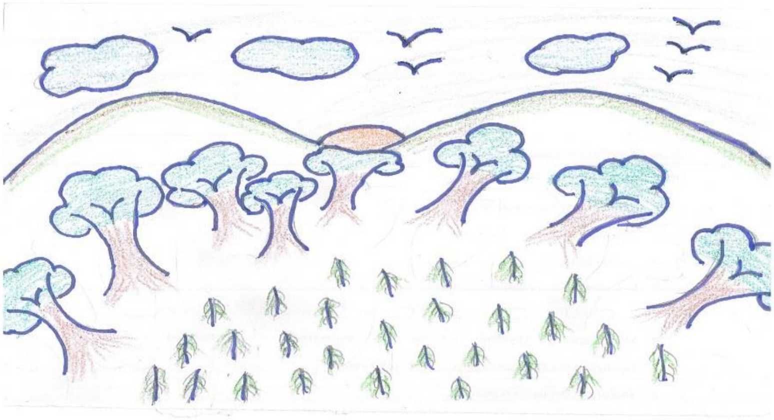

ಜಗದ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಸೂತಕದ ಮಡಿಲಿಗಳಿಗೆ
ಶಾಂತಿ–ಸಂಯಮದ ನಗುವೇ ಈ ಬಿತ್ತನೆ.
ಅಜ್ಞಾನದ ಅಮಲಿಗೆ
ಅನುಭವದ ಅಮೃತತ್ವದ ಜ್ಞಾನವೇ ಈ
ಬಿತ್ತನೆ
ಸ್ನೇಹ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಸ್ನೇಹಾಲಂಕಾರದ
ಬಿತ್ತನೆ ॥ ೨ ॥

ಬರಡಾದ ಬದುಕಿಗೆ
ಕೈ ಹಿಡಿದು ಮಾರ್ಗ ತೋರುವ ಒಲವೇ ಈ ಬಿತ್ತನೆ
ನಾನು – ನನ್ನದೆನ್ನುವ ಗರ್ವವ ಮರೆಸುವ
ನಮ್ಮೊಡನಾಡಿದ ಭಾಂದ್ಯವದ ಪ್ರೀತಿಯೇ ಈ ಬಿತ್ತನೆ.
ಸ್ನೇಹ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಸ್ನೇಹಾಲಂಕಾರದ ಬಿತ್ತನೆ ॥ ೩ ॥

6. I am a debtor because I am a Farmer

B. Rama Devi

Farmer the backbone of the civilization and the son of the soil. Being from an agricultural family may be advantageous to the larger society but as an individual it really deludes me. Toiling in the sun to reap the harvest for the others but just make my ends meet. I work very hard in the field to make others eat well. I get up early in the morning even before the cock's crow, take the plough and the cattle and walk briskly towards his field. I care for nothing whether it is winter, summer or rain. Under the sun's scorching heat, sweat rolling down the body, with the cold winter chilled mornings will toil all along the year only to increase my debts. At noon, eat meagre food with my rough hands cleaned only to enjoy the sight of others having enough food. I return home only at dusk and fall asleep due to my hard work but not of any comforts I barely have. Despite such hard work and sacrifice, I still live amidst poverty.

When calamities destroy the crops, I am severely affected. I take loans with my land mortgaged and suffer this wretched condition? Under unavoidable conditions I may default loan payment that too at the cost of my land yet bankers chase me as police as though I killed someone, but it is me the farmer inside who is killed or suicide. What is the use of only fields turning green? The lives of farmers must also turn green with money. Only then can we accept it as a Green revolution. The farmer goes through much hardship and it is the mill owners and the middlemen who prosper at the cost of the farmers debts.

It is just an eye wash thinking that rural India is shining and that too brightly, because all farmers live here and do agriculture. A big NO as I the farmer had been slewed and no longer lives in villages, am migrating hoping for better life and financial stability. I started living in cities and cramped towns just to be debt free with not toiling much. A wide range of reasons, including low productivity of land, market failures, debts,

and uncertain weather, have led to the crisis of the farmers and these adverse conditions are swaying them to migration and this is a serious humanitarian issue to be thought and solved by one and all.

Imagine what would happen if all farmers go on a strike and reap crops only for their own usage. All of us would be forced to go on a ‘hunger strike’. Let us all make our efforts to free the farmer from the debts, provide enough space to cultivate the ideas for greener pastures. “Jai Kisan" it should not just remain only a slogan. The farmer should be given his due regard and status. Every effort should be made to make him happy and comfortable. His labor and sweat should not go unrewarded. The farmer is the bread-earner and should be treated accordingly. If he himself remains hungry, ill and illiterate then how can others make progress – a question for thought to all.

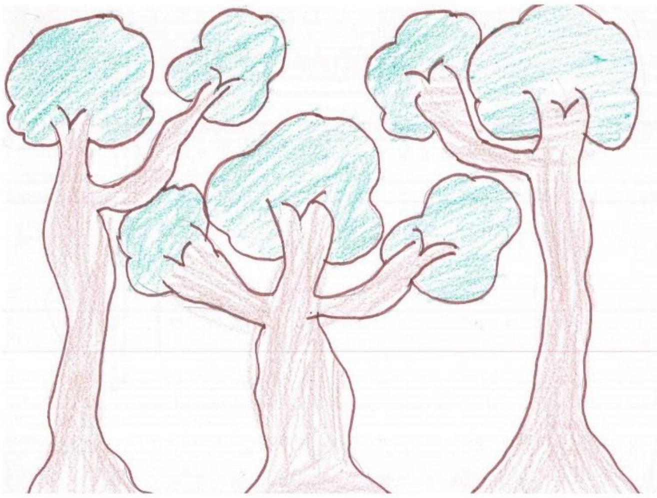

7. ಬೆಂದು ಹದ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ

ರಾಮಕೃಷ್ಣ

ಬೆಂದು ಹದವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಿರಬೇಕು
ಹದವಾಗುವುದು ಮೊದಲಾಗುವುದು
ಯಾವಾಗ ಎಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ?
ಬೇಯುವುದು ಬೇಗುದಿ
ಬೆಂದು ಬೆಂಗದೆ ಉಳಿದಲ್ಲಿ
ಇರುವುದು ಹದದ ನೆಲೆ
ಕಾದು ಆರಿದ ಮನದಲ್ಲಿ
ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮದ ಸೆಲೆ
ತಣ್ಣಗೆ ಕಣ್ಣ ತೆರೆವ ಮನಸ್ಸು
ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ
ಕಳೆದು ಹೋಗದೆ ವಿಶಾಲದಿ ತಾನು
ಧ್ಯಾನದಿ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಧ್ಯಾನವೇ ಆಗಿ

8. What to sow……. And what not to?

Rajesh S Mahantmath

Agriculture is said to have originated more than 11000 years ago. Since then it has been one of the most important means of producing and providing food to countless generations of humankind on this planet. Even today it is the major occupation in our country contributing substantially to our national exchequer. With the advancements in science and technology, agriculture has undergone dramatic transformation.

After the Green Revolution in the 1960s, due to the availability of high yield variety seeds, facility of irrigation and provision of agrochemicals, the farmers were able to grow more quantity of crops per acre than in any other time in history. But, this success was short-lived. Within a couple of decades increase in soil salinity, pollution of water bodies, loss of bio-diversity, need for use of more agrochemicals to sustain yields etc. started to surface as the inevitable side effects of the Green Revolution.

But, the craze for mechanized farming has continued to lure even small farmers. Due to the unpredictability of the rains or scarcity of water, farmers are not able to obtain better yields in spite of using improved seeds. Poor farmers in developing countries have fallen in to debt trap as a result of this. Nowadays, we regularly read about an increasing number of debt-ridden farmers committing suicides. Paying monetary compensation is neither a solace to their families nor a solution to the problem.

Rather than find temporary solutions, we should diagnose the root cause of the problem. Nowadays, due to rise in demand for certain food crops and also due to the farmers' own greed of earning more profit there is increased focus on cultivating cash crops regardless of the suitability of soil or climatic conditions. To grow such crops farmers borrow huge amounts to sink tube-wells or purchase seeds and implements.

This trend has changed the cropping patterns all over the country. For instance, many farmers in arid areas, who used to cultivate cereals and pulses have turned to investment intensive and water intensive crops such as sugarcane, plantains, sunflower etc. If the monsoon fails the farmers suffer heavy losses. The prices of certain cereals, pulses and vegetables which are our staple diet, rise, and cause inconvenience to the consumers and affect the economy. All this can be avoided if our farmers use discretion in selection of crops, cropping methods and application of agrochemicals. Better still, they can also adopt water conservation techniques and do organic farming which will ensure both good yields and conservation of bio-diversity.

Sowing and reaping are terms generally used in the context of agriculture, but, need not be strictly limited to it. We sow through our thoughts and views, through our words and actions. We reap the fruits of our deeds for which we alone are responsible and nobody else. Therefore, we should be careful in whatever we speak, think or do. If we treat other individuals well, the goodwill is sure to increase manifold. If we work hard enough today, we are sure to succeed sometime tomorrow. If we shirk from our duties today we may have to repent tomorrow. It is our moral responsibility to instill good values such as honesty, forgiveness, tolerance and selflessness in our children and youth for a peaceful world order. If we do well we will get good. Remember what Mahatma Gandhi had said:

"Your beliefs become your thoughts, your thoughts become your words, your words become your actions, your actions become your habits, your habits become your values, and your values become your destiny."

೯. ಬಿತ್ತನೆಯ ಎರಡು ಮುಖಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಗತ

-ರಾಘವೇಂದ್ರ ಹೇರಳೆ ಜಿ.

ಮುಖ -೧

ರಟ್ಟೆಯ ಕಸುವು ಬಸಿದು ಗೈದ ಮಣ್ಣಿನ ಮಕ್ಕಳ ಬಿತ್ತನೆ,
ಸಮೃದ್ಧ ಫಸಲಿನ ಕನಸಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದ ಬಿತ್ತನೆ,
ನಾಳೆಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹಸುರು ತೋರಣವಾದ ಬಿತ್ತನೆ ,
ಬಾಳಬಂಡಿಯನೆಳೆಯುವ ಕಾಯಕದ ನೊಗಕೆ ಹೆಗಲು ಕೊಟ್ಟ ಬಿತ್ತನೆ ,
ದುಡಿಮೆಯ ಮೂಲ ಮಂತ್ರಕೆ ಓಂಕಾರವಾದ ಬಿತ್ತನೆ ,
ಹಸಿದು ಬಂದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ತಂಪಿಗೆ ಅನ್ನದೇವರ ದಿವ್ಯ ದರ್ಶನಗೈದ ಬಿತ್ತನೆ ,
ಹಂಚಿ ತಿನ್ನುವ ವಿಶ್ವ ಮಾನವತೆಯ ತತ್ವವ ಸಾಕ್ಷತ್ಕಾರವಾದ ಬಿತ್ತನೆ !

ಮುಖ -೨

ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯದ ಚೆಲ್ಲಾಟದಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಅಗ್ನಿದಿವ್ಯ ಎದುರಿಸುವ ಬಿತ್ತನೆ,
ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಲುಮೆಗೆ,ಮುನಿಸಿಗೆ ಸೂತ್ರದ ಬೊಂಬೆಯಾದ ಬಿತ್ತನೆ,
ಅತಿವೃಷ್ಟಿ –ಅನಾವೃಷ್ಟಿಗಳ ಚಕ್ರಸುಳಿಯಲಿ ಕುಟುಕು ಜೀವವ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಹಿಡಿದ ಬಿತ್ತನೆ ,
ಸಾಲವೆಂಬ ಹೊನ್ನ ಶೂಲಕೆ ತಲೆಬಾಗಿದ ರೈತನ ಪಾಲಿಗೆ
ಹಾಲಾಹಲವಾದ ಬಿತ್ತನೆ,
ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮಾಯಾಂಗನೆಯ ಜಾಲಕೆ ಬಸವಳಿದು ಸೋತು
ಸುಣ್ಣವಾದ ಬಿತ್ತನೆ ,
ಮುಂದಿನ ವಾರಸುದಾರರ ಶೋಧಕೆ ಚಾತಕ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಕಾಯುವ ಬಿತ್ತನೆ
,
ಒಸರದ ಬೆವರಿನ ಮೈಗಳ್ಳರ ತೆವಲಿಗೆ ಅನಾಥಪ್ರಜ್ಞೆಯಲಿ ನಲುಗಿದ ಬಿತ್ತನೆ !!

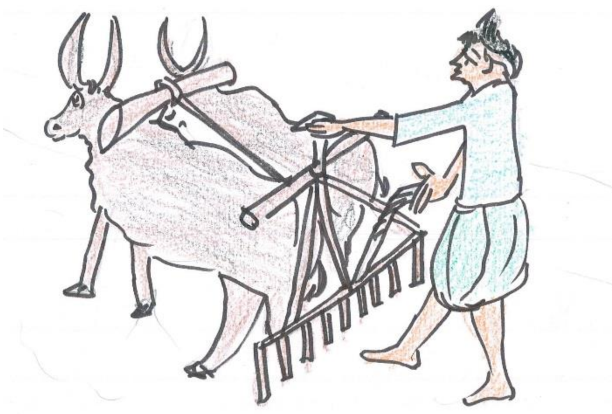

ಸ್ವಗತ

ಆ ಮುಖ ,ಈ ಮುಖಗಳ ನಡುವೆ
ಯೋಚಿಸು ಸುಮ್ಮನೆ ಒಮ್ಮೆ ನಿನ್ನದ್ಯಾವ ಮುಖವೆಂದು.
ಮುಖವಿಲ್ಲದ ಶೂನ್ಯವೋ ನೀನು?
ಎರಡು ಮುಖಗಳ ಗಂಡಭೇರುಂಡವೋ ನೀನು?
ಒಂದೇ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು –ಬಿಳುಪಾಗಿ ಕಲಸಿ ಹೋಗಿರುವ ಕಣ್ಣಾ ಮುಚ್ಚಾಲೆಯೋ ನೀನು?
ನಿಮಿಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬಣ್ಣ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಗೋಸುಂಬೆ ಮುಖವೋ ನೀನು ?
ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಗೆ ನಿನ್ನ ಉತ್ತರ ಕೇಳಿದರೆ ಸಾಕು!!!

10. Seeding

Randeep Kaur

A small girl…

Standing at the door of the head teacher's room…

"Gori," said the Head teacher…

"Come in!"

Gori, silently walked in…

Kept her bag on the chair and took out her notebook...

She looked at the head teacher again in anticipation without uttering a single word…

Her eyes, her expressions, her gestures said it all…

"Gori, may I draw a kite?" asked the Head Teacher.

Gori… nodded and handed over the note book to her head teacher…

Head Teacher: Gori, "shall I make a kite (Patang)?" Gori, "nodded."

Head Teacher: Took a red pen and drew a big kite. Gori,kept, observing how the head teacher was making that kite.

Further, she explained Gori, how she has to go about it. She told her, first take the pencil in your hand and superimpose the kite (illustration) and after that, look at the illustration and draw on your own. After you are done with your drawing, colour it.

Gori, was listening to the instructions very carefully!

After that, the head teacher, took out colours and asked Gori to tell the name of that colour.

Gori, said "lal rang." Actually, yellow colour was wrapped with a red wrapper. HT removed the wrapper and again asked her, "what colour was that", Gori again said, "lal Rang".

Next, she asked Gori, "What is the colour of your pencil?" Gori was silent.

Okay, Gori, "tell me does your mother cook food?" Tumharee mummy khana bantee hai? Gori again nodded. "Does she make vegetable?" "Kya who sabzee banatee hai?" again a nod, Okay, "does she put haldi?" "Kya who haldee daltee hai?" Gori, again nodded. So, this colour is called yellow, peela. Gori, repeated after her, yellow, peela. Now look at this, your pencil is of yellow colour, this colour is also yellow and haldi is also of yellow colour, peela rang. See this colour has two names: Yellow and Peela.

Ht didn't say that in hindi it is called peela and in English it is called Yellow.

Gori took that colour in her hand and looked at it very carefully for a minute, and then picked up her note book and sat on the chair besides me and started colouring…

Once she was done, she went back and showed her note book to the head teacher…

The head teacher made a smiley on her note book and said "very well"!

Gori… Looked at her in admiration and smiled...

> This is a true incidence, Gori is a small girl, who likes to go to school. She only understands Garhwali, but since she likes to come to school, she has started understanding the school language, i.e., hindi. Gori studies in Ajabpur Kala 1 (Government Primary school). This school falls in Dehradun district. The name of the head teacher is Ms. Kusum Lata. Ms. Kusum Lata is a dedicated teacher and tries to sow seeds of love and affection in the children of her school.

11. ಜಿಂಕೆಮರಿ

ನಲಿ ಕಲಿ ತರಗತಿ ಮಕ್ಕಳು
ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮಜೀ ಶಾಲೆ ಯಾದಗಿರಿ

ಜಿಂಕೆಮರಿ ಜಿಂಕೆಮರಿ
ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನೋಣ ಬಾ
ಕೋಳಿಮರಿ ಕೋಳಿಮರಿ
ಕಾಳು ತಿನ್ನೋಣ ಬಾ
ಗೇತಿಮರಿ ಗೇತಿಮರಿ
ಬಾಳೆ ತಿನ್ನೋಣ ಬಾ
ಆನೆಮರಿ ಆನೆಮರಿ
ಲಡ್ಡು ತಿನ್ನೋಣ ಬಾ
ಬೆಕ್ಕು ಬೆಕ್ಕು
ಹಾಲು ಕುಡಿಯೋಣ ಬಾ
ಚಿಟ್ಟೆ ಚಿಟ್ಟೆ
ರಸವ ಹೀರೋಣ ಬಾ
ಜಿಂಕೆಮರಿ ಜಿಂಕೆಮರಿ
ಓಡೋಣ ಬಾ
ಕುದುರೆ ಆನೆ ನಾನು ನೀನು
ಆಟ ಆಡೋಣ ಬಾ
ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ಎಲ್ಲಾ
ಆಟ ಆಡಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ ಬಾ

12. ಮತ್ಸರ

ಶೌರೀಶ್ ಕುದ್ಕುಳಿ

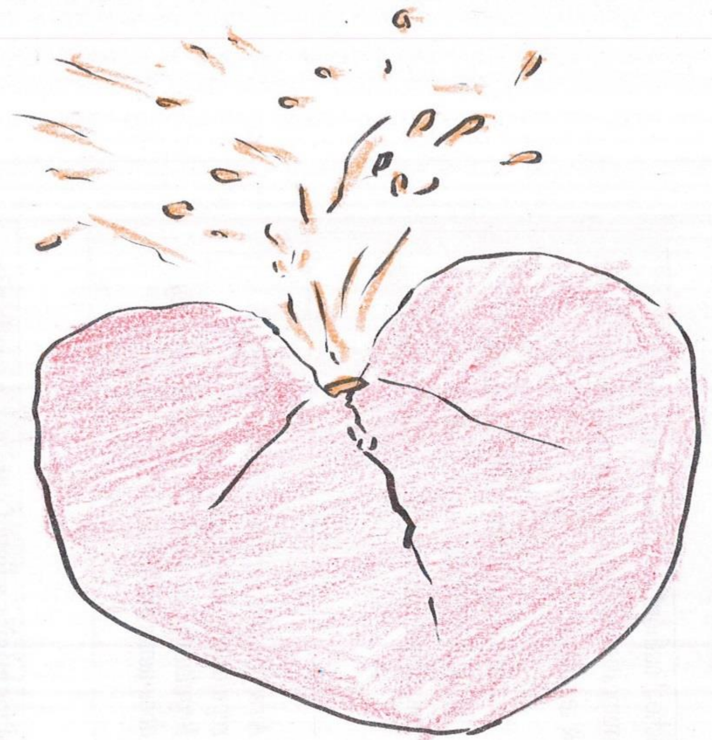

ಸುಡುತಲಿದೆ ಕಾಮಾಗ್ನಿಯಂತೆ
ನಡುಬಿಸಿಲಿನ ಆ ಶಾಖದಂತೆ
ಮನದೊಳಗಿನಾ ತಾಪ!

ಅಭಾವ ವೈರಾಗಿಯಂತೆ
ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚಿದಾ ಕೆಂಡದಂತೆ
ತುಮುಲದ ಆ ಜ್ವಾಲೆಗಳು;

ಬೇಕು ಬೇಡಗಳ ಎಲ್ಲೆಮೀರಿ
ಮಾನವತೆಯ ದೂರತೀಡಿ
ಮತ್ಸರದ ಆ ಅಲೆಗಳು

ಪ್ರೀತಿ–ಸ್ನೇಹಗಳ ತುಚ್ಚೀಕರಿಸಿ
ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಿರುಕುಗೊಳಿಸಿ
ಅಂಧತ್ವದ ಆ ದರ್ಪದೊಡನೆ;
ಭಾವ–ಭಾವ ದ್ವೇಷವಾಗಿ
ಸಾಧನೆಗಳೇ ಅಸ್ತ್ರಗಳಾಗಿ
ಬೆಳೆದವು ಆ ಹೊಗೆ–
ಕಿಚ್ಚುಗಳು!

ಸ್ವಾರ್ಥ–ಆಸೆ ಮೂಲವಾಗಿ
ಧನ–ಕನಕಗಳು ಆಧಾರವಾಗಿ
ಯಶಸ್ಸೆಂಬ ಆ
ಸ್ಮಾರಕದೊಡನೆ!
ಪಾಪ–ಪುಣ್ಯ ಶ್ಲೋಕವಾಗಿ
ಮಾನವೀಯತೆ ಕುರುಡಾಗಿ
ದ್ವೇಷವೇ ಮತ್ಸರವಾಗಿ ಹೆಮ್ಮರವಾದವು;

ಕುಲವು ದಾರಿಗೆಟ್ಟು
ನೀತಿ–ತತ್ವರ ಹಿತಗೊಂಡು
ಸರ್ವನಾಶದಂಚಿಗೆ!

13. ಆಕೆ ಕಥೆ ನನ್ನದೂ

ಸತ್ಯಸಾಕ್ಷಿ ತುಮರಿ

ಆಕೆ ಜನ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯವಳೇನಲ್ಲ, ಹಾಗಂತ ಕೆಟ್ಟ ಗುಣಗಳೇನೂ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೋಸ, ವಂಚನೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಪ್ಪನ್ನು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಈಕೆ ಕೆಲವು ಜನರ ಪ್ರಕಾರ ಒಳ್ಳೆಯವಳಲ್ಲ. ತುಂಬಾ ಜೋರಿರುವ ಹುಡುಗಿ. ಕೆಲವು ಜನ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರಕಾರ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಇದ್ದ ಹಾಗೇ ಹೇಳುವ ಆಕೆ ಪಾರದರ್ಶಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿರುವವಳು. ಅದು ಅವಳ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಂದ ಕೊಡುಗೆ. ಆಕೆಯ ಮನೆಯವರು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯ ಬೀಜವನ್ನು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದವರು.

ಆಕೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕು ಅಷ್ಟೆ, ತೀರಾ ಸುಂದರಿಯೂ ಅಲ್ಲದ, ಹಾಗಂತ ತೆಗೆದು ಹಾಕುವಂತೆಯೂ ಇರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪಿನವಳು. ಅದು ಆಕೆಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ಸತ್ಯ. ಸ್ವಲ್ಪ ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕುರೂಪಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನಿಸುತಿತ್ತು. ಸ್ವತಃ ಆಕೆಗೂ ಹಾಗೆ ಎನಿಸುತಿತ್ತು. ಸಣಕಲು ದೇಹ, ಸಾದಾರಣ ಕಪ್ಪಿನ ಮೈ ಬಣ್ಣ, ಉಬ್ಬಿದ ಹಲ್ಲುಗಳು, ಕಾಡಿನಂತೆ ಬೆಳೆದ ಹುಬ್ಬುಗಳು. ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಇರುವ ದೊಡ್ಡ ಸರೋವರವನ್ನು ಹೋಲುವಂತೆ ಇದ್ದವು ಆಕೆಯ ಆ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳು. ತನ್ನನ್ನು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಕೆಗೆ

ಮುಜುಗರ. ಅದು ಮುಜುಗರವೋ? ಅಥವಾ ತನ್ನ ಬಗೆಗಿನ ಕೀಳರಿಮೆಯೋ??? ಅದು ಆಕೆಗೆ ಮಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ಕಾಡ್ತಾ ಇತ್ತು.

ಈಗಲೂ ಅಷ್ಟೆ ಆಕೆಗೆ ತನ್ನ ರೂಪದ ಬಗೆಗೆ ಬೇಸರ ಇದೆ. ಆ ಬೇಸರ ಅವಳ ಮನಸಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿದ್ದು ವಿದ್ಯಾವಂತರೆಂದು, ತಿಳಿದವರೆಂದು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದು ಕಂಕಣ ಬದ್ದರಾದ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಹಲ್ಲು, ಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಸರಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು, ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆ ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಮಂದಹಾಸ ಬೀರುತ್ತಾ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಆಕೆಯ ಸಂಭ್ರಮ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಅವಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ರೂಪ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದು, ಬದಲಾದ ರೂಪವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಗಾಯವನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಲು ಹಣಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೇ?

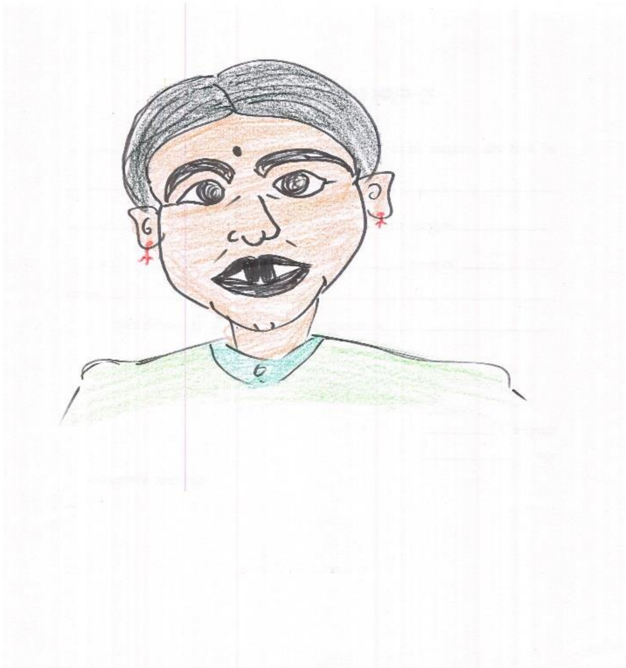

ಆಕೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಸರಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಂದ ಸಣಕಲು ದೇಹವನ್ನಲ್ಲ. ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಋಣಾತ್ಮಕ ಭಾವದ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ್ದು ಪ್ರತೀ ದಿನ ಆಕೆ ಒಡನಾಡುತಿದ್ದ, ನೋವನ್ನು ಮರೆತು ನಗುತಿದ್ದ, ಆಕೆ ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಸಮಾಜ. ಆಕೆ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಸಮಾಜ ಆಕೆಗೆ ಪ್ರತೀ ಕ್ಷಣ ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತಿತ್ತು, ನೀನು ಕುರೂಪಿ, ನೀನು ತುಂಬಾ ತೆಳ್ಳಗಿದ್ದೀಯ. ನೀನು ಸೀರೆ ಉಟ್ಟರೆ ಕೋಲಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಸುತ್ತಿದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನೆದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಆಕೆಯ ಕರುಳು ಚುರುಕ್ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣಂಚಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಒಮ್ಮೆ ಆಕೆಯ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಫೋಟೋ ಇತ್ತು. ಆಕೆ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ತಂಗಿಯ ಫೋಟೋ ಅದು. ತುಂಬಾ ಚಂದ ಅಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ ಏನೋ ಒಂದು ತರದಲ್ಲಿ ಚಂದ ಕಾಣ್ತಾ ಇತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಈಕೆ ಕುಳಿತಾಗ ಅದು ಹೇಗೋ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿನ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆ ಫೋಟೋ ಬಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವರು ಇದು ಯಾರು? ಎಂದರು. ನನ್ನ ತಂಗಿ ಈಕೆಯ ಉತ್ತರ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಚಂದ ಇದ್ದಾಳೆ ಮತ್ತೆ ನೀನು ಏಕೆ ಹೀಗೆ? ಪಾಪ ಏನಿತ್ತು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ? ಆದರೆ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯ ಸುಳಿಯ ತೊಡಗಿತು. ಆ ಹಿರಿಯರ ತಂದೆ ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದರು ತಾನು ತಕ್ಷಣ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತೆ ನೀವು ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಕಪ್ಪಿದ್ದೀರ ಎಂದು ಕೇಳಿಬಿಡಬೇಕು ಎನಿಸಿತು, ಅಕಸ್ಮಾತ್ ತಾನು ಆ ರೀತಿ ಕೇಳಿದರೆ ತನಗೂ ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎನಿಸಿತು. ಪಾಪ ಹಿರಿಯರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗಲೂ ಬಹುದು ಎನಿಸಿತು ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ನೋವ ನುಂಗಿ ನಗುವ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದ್ದು ಆಕೆಯ ಕುಟುಂಬದವರೇ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಆಕೆ ಪ್ರತೀ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ದಿನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಲ್ಲ ಒಬ್ಬರಿಂದ ತೆಳ್ಳಗಿದ್ದೀಯ ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಬಹಳ ಮಂದಿ ಈಕೆಯ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿ ಈಕೆಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ನಕ್ಕದ್ದೂ ಕೂಡ ಈಕೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದೆಲ್ಲ ನೋವುಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಸಹ ಆಕೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಯಾಕೋ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಕುಗ್ಗತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಇನ್ನು ಇಂತಹ ನೋವುಗಳನ್ನು ತನ್ನಿಂದ ಸಹಿಸಲಿಕ್ಕಾಗದು ಎಂದು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತು ಅಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತೆಯ ಬೀಜ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದಿದೆ. ಇನ್ನೂ ತೆಳ್ಳಗಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಈಗ ಆಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡಿಸುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ. ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆಯುವ ರೀತಿಯೇ ಬೇರೆ. ನೀನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ದಪ್ಪ ಆಗಿ ಬರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನದೊಳಗೇ ಬಿಕ್ಕುತ್ತಾಳೆ.

ಈಗ ನಾನು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನದೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಕಥೆಯೇ... ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಧನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಬೇಕಾದ ಶಿಕ್ಷಕರೇ ನೀನು ತೆಳ್ಳಗಿದ್ದೀಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಆದದ್ದಿದೆ. ಅಮ್ಮನೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅತ್ತದ್ದಿದೆ. ಅದು ನನ್ನ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಷ್ಟೇ ದಪ್ಪ ಇರಲಿ, ತೆಳ್ಳ ಇರಲಿ, ಚಂದ ಇರಲಿ, ಕುರೂಪವೇ ಇರಲಿ ನಾವು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೋಣ. ಆಡಿ ನಗೋದ್ರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ಕೆಲಹೊತ್ತು ಸಂತೋಷ ಸಿಗಬಹುದು. ಆದರೆ ನೀವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತುವ ಆ ಬೀಜ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆದು ಆ ಮುಗ್ದ ಮನಸ್ಸನ್ನ ಬಲಿತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ. ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಷ್ಟೇ ಇನ್ನಾದರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯ ಬಿತ್ತನೆಯ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭ ಆಗಲಿ. ನೊಂದ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಪೈರಿನ ಗಂಧ ಹರಡೋಣ. ಹುಲುಸಾಗಿ ಫಸಲು ಬೆಳೆಯೋಣ.

14. ಕಣ್ಣುಗಳೆರಡು ನಮಗಿರಬೇಕು

ನಲಿ ಕಲಿ ತರಗತಿ ಮಕ್ಕಳು
ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮಜೀ ಶಾಲೆ ಯಾದಗಿರಿ

ಕಣ್ಣುಗಳೆರಡು ನಮಗಿರಬೇಕು
ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಬೇಕು
ಕಿವಿಗಳೆರಡು ನಮಗಿರಬೇಕು
ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಬೇಕು
ಬಾಯಿಯೊಂದು ನಮಗಿರಬೇಕು
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಲು ಬೇಕು
ಕೈಗಳೆರಡು ನಮಗಿರಬೇಕು
ಪ್ಯಾಂಟುಗಳನ್ನು ಮಡಚಲು ಬೇಕು
ಕಾಲುಗಳೆರಡು ನಮಗಿರಬೇಕು
ಬೇಗ ಬೇಗ ನಡೆಯಲು ಬೇಕು
ಮೂಗು ಒಂದು ನಮಗಿರಬೇಕು
ವಾಸನೆ ತಿಳಿಯಲು ಬೇಕು
ಬೆರಳುಗಳತ್ತು ನಮಗಿರಬೆಕು
ಊಟ ಮಾಡಲು ಬೇಕು
ತುಟಿಗಳೆರಡು ನಮಗಿರಬೇಕು
ಬಾಯಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಲು ಬೇಕು
ಹಣೆಯು ಒಂದು ನಮಗಿರಬೇಕು
ಟಿಕಳಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಲು ಬೇಕು
ಹಲ್ಲುಗಳಿಪ್ಪತ್ತು ನಮಗಿರಬೇಕು
ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬೇಕು
ನಾಲಗೆಯೊಂದು ನಮಗಿರಬೇಕು
ರುಚಿಯ ನೋಡಲು ಬೇಕು

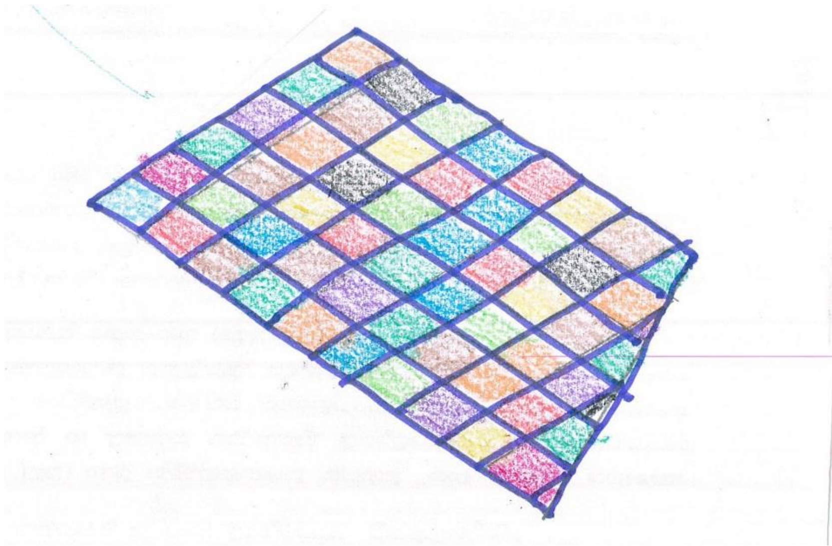

15. ಬಿತ್ತನೆ/ ವ್ಯವಸಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕೆಲವು ಹಳೇ ಮಾತುಗಳು

ಬಿ. ರಾಮಚಂದ್ರ ಭಟ್

ವೇದ ಸುಳ್ಳಾದರೂ ಗಾದೆ ಸುಳ್ಳಾಗದು ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜೀವನಾನುಭವವನ್ನು ಒಗಟು, ಗಾದೆ, ಜಾನಪದ ಹಾಡು, ಜನಪದೀಯ ಆಟಗಳ ಮೂಲಖ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಪರಿ ಅನನ್ಯ. ಹಾಗೇ ನನಗೆ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಂಬಂಧಿತ ಕೆಲವು ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

೧. ಬೇವು ಬಿತ್ತಿ ಮಾವು ಬೆಳೆವ ತವಕ ಏಕೆ ಮಾನವ? (ಹಳೇ ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ ಹಾಡಲ್ಲಿ)
೨. ಬೇವಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಬೆಲ್ಲದ ಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ, ಜೇನು ಸುರಿದರೂ ಬೇವು ಸಿಹಿಯಾದೀತೇ?
೩. ಹುಟ್ಟುಗುಣ ಸುಟ್ಟರೂ ಬಿಟ್ಟೀತೇ?
೪. ಬೀಜದಂತೆ ಮರ
೫. ಉತ್ತದ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತಿಲ್ಲ
೬. ಬಿತ್ತಿದ್ದನ್ನೇ ಬೆಳೆದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ತಿನ್ನಲಾದೀತೇ?
೭. ಬಿತ್ತಿದಂತೆ ಬೆಳೆ
೮. ಎಂಟು ಹೋದರೂ ಗಂಟು ಇದ್ದೀತು
೯. ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸರಿ ಜುಟ್ಟು ಬೇಕು (ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ ಬೇಕು)
೧೦. ಬೆಳೆಯುವ ಸಿರಿ ಮೊಳಕೆಯಲ್ಲಿ

೧೧. ಕೈ ಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿ ಮೊಸರು
೧೨. ಹನಿ ಹನಿ ಹಳ್ಳ; ತೆನೆ ತೆನೆ ಬಳ್ಳ
೧೩. ಭರಣಿ ಮಳೆ ಹೊಯಿದರೆ ಧರಣಿ ಹಸಿರು
೧೪. ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೋ ಮಾರಾಯ
೧೫. ಅಟ್ಟಂತೆ ಅಡುಗೆ, ಬಿತ್ತಂತೆ ಬೆಳೆ
೧೬. ಹತ್ತೋಕ್ ಮೊದ್ಲು ಕುದ್ರೆ ನೋಡು; ಬಿತ್ತೋಕ್ ಮೊದ್ಲು ಹೊಲ ನೋಡು
೧೭. ಆದರೆ ಆರದ್ರ; ಹೋದರೆ ದರಿದ್ರ
೧೮. ಕಾಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದರೆ ತೋಟ ಇಲ್ಲ
೧೯. ಹಾಕೋದು ಬಿತ್ತೋದು ನನ್ನಿಚ್ಛೆ; ಆಗೋದು ಹೋಗೋದು ದೈವೀಚ್ಛೆ
೨೦. ರಾಜನಾದರೂ ಹೊಲ ಬಿತ್ತದೆ ಬೆಳೆ ಎತ್ತಲಾರ.

16. ಪ್ರೇಮಸಖಿ

ಗಂಗಾಧರ ಸ್ವಾಮಿ

ಚಂದಿರನೆ ನಾಚಿದ
ನನ್ನವಳ ಅಂದಕೆ
ಹಂಸವೇ ನಾಚಿತು
ನನ್ನವಳ ನಡಿಗೆಗೆ
ಶರಣಾದಳು ಶಾರದೆ
ನನ್ನವಳ ಹಾಡಿಗೆ
ಮೂಕವಾಯಿತು ಕೋಗಿಲೆ
ನನ್ನವಳ ಕಂಠಕೆ
ಸೋತೆನು ಈ ಮನವನು
ನನ್ನವಳ ಸ್ನೇಹಕೆ
ಮರೆತೆನು ಈ ಜಗವನು
ನನ್ನವಳ ಪ್ರೀತಿಗೆ.

17. ಉತ್ಸಾಹದ ಪೈರು

ಸತ್ಯ ಸಾಕ್ಷಿ ತುಮರಿ

ಮನದಲಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ಉತ್ಸಾಹದ ಪೈರು
ಆಳವಾಗಲಿ ಕ್ಷಾಮ ಕಾಣದೆ ಅದರ
ಬೇರು
ಸಂತಸದ ಬೆಳೆ ಬಂದು ಸುಖ ಚಿಮ್ಮಲಿ
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ
ಮಂದ ಮಾರುತಕೆ ಬಳುಕೋ
ಬಳ್ಳಿಯಂತೆಯೇ ತಾನು
ಎಷ್ಟು ಕಲಿತರೂ ತೀರದ ದಾಹ
ಇನ್ನೂ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹ
ಬಾಡದಾ ಪೈರ ಹಸಿರು ಮನಸಲ್ಲಿ
ತಿಳಿಯೋ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಕಾತುರವೇ ಜಾಸ್ತಿ
ಶ್ರಮವೇ ಅದರ ಆಸ್ತಿ
ಕಲ್ಲಿನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಭರವಸೆಯ ಬೀಜ
ಬಿತ್ತಿ
ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಸೆಲೆಯ ಜೀವಾತ್ಮದ ನೀರ
ಸೇದಿ ತೆಗೆದು ಬೆಳವ ಚಿಗುರಿಗೆ ಹಾಕಿ
ಪಡೆಯೋಣ ಸಂತಸದ ಫಲವ.
ಮತ್ತೂ ಬೆಳೆಯೋಣ ಕ್ಷಾಮ ಕಾಣದ ಬೇರ ಉತ್ಸಾಹದ ಪೈರ.

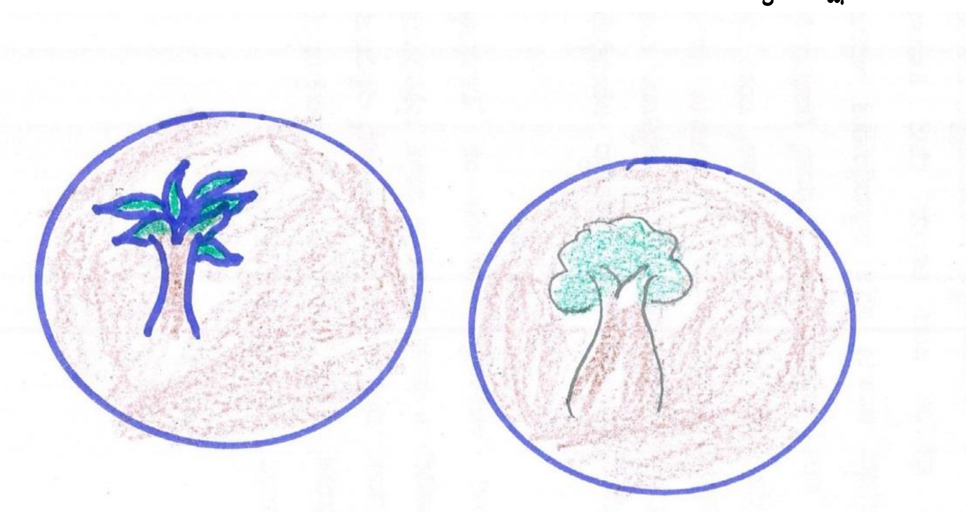

18. ಶಾಲೆಯೊಂದು ಬಂತು ಕೆಂಗೇರಿಗೆ

ಶಾಂತಮ್ಮ ಜಿ, ಕವಿತಾ. ಎ ಮತ್ತು ರೇಣುಕಾ ಪಿ.

ಮೊದಲು ಕೆಂಬಾವಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಂಗೇರಿ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು. ಕೆಂಗೇರಿ ಅಂದರೆ ಏನು, ಎಲ್ಲಿದೆ, ಈ ಹೊಸ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಕೆಂಬಾವಿ ಸುಡುಗಾಡು ಆಚೆ ಇರುವ ಒಂದು ಜನಾಂಗ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಸುಡುಗಾಡು ಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಕುಂಚಿಕೋರರು. ಸುಡುಗಾಡು ಸಿದ್ದರ ಬಡಾವಣೆ ಮತ್ತು ಕುಂಚಿಕೋರರ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಐವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕುಟುಂಬಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಹುತೇಕರು ಗುಡಿಸಲಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇಲ್ಲಿನ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ನಾವು ಹೊರಟೆವು. ರಸ್ತೆಯ ಎರಡೂ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮಶಾನ ಇರುವುದು ಕಂಡು ಭಯವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಜನರು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ ಇರುತ್ತದೆ, ಮೇಲಾಗಿ ಸ್ಲಂ ಏರಿಯಾ ಇದೆ, ಹೇಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ, ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆ ಜನ ಮಾಟ ಮಂತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆವು. ಒಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ ಎಂದರು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವಂತಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಇಂತಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾರು ಕಲಿಸಬೇಕು. ನೀವು ಹೋಗಿ ಹೇಳಿಕೊಡಿ ಎಂದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಗಲೀಜಿನಿಂದ ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧತೆ ಇತ್ತು. ಶಿಸ್ತು ಇರಲಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡವರು ಸಹಿತ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಸಹಿತ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಕ್ಷಾಟನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೂ ಎರಡು ಸಮುದಾಯದ ಜನರಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬಂತು. ಕುಂಚಿಕೋರ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯಲಿಕೆ ಬಂದರೆ ಸುಡುಗಾಡು ಸಿದ್ಧರ ಮಕ್ಕಳು ಡೀಲ್ ಕಟ್ಟಿ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ತುಂಬಾ ಒರಟಾದ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಶಾಲೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅವರಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಷೆಯ ತೊಂದರೆಯಿತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತೆಲುಗು ತಮಿಳು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಎರಡೂ ಸಮುದಾಯದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಭಾಷೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಳೆಸಲು ೧೫ರಿಂದ ೨೦ದಿನಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡವು.

ಇದರ ಜತೆಗೆ ವ್ಯಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಚ್ಚತೆಯ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲಾಯಿತು. ನಾವೇ ಉಗುರು ಕತ್ತರಿಸುವುದು ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆಯುವುದು, ಪೌಡರು ಹಚ್ಚುವುದು ಮಾಡಿದೆವು. ಶುಭ್ರವಾದ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಲು ತಿಳಿಸಿದೆವು. ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಅವರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತೆವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸೇತಲು(ಕೈ), ತಲಕಾಯಿದುಕಂದ(ತಲೆಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು), ಮಕ್ವುಂಕಡುಕಂಬಾ(ಮುಖತೊಳೆದುಕೊಂಡು), ಕೂಸು(ಕೂಡುವುದು), ಬಾಗುಂದವಾ(ಆರಾಮ ಇದ್ದೀರಾ?) ದಾ(ಬಾ), ಪೋ(ಹೋಗು), ಅನ್ನಂ ತಿದಂ(ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದಿರಾ), ನಾಕರಂಲೇದು(ನನಗೆ ಆರಾಮವಿಲ್ಲ?) ಮುಂತಾದುವು.

ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಡುವ ಹಾಡು, ಕತೆ, ಕವನ, ಜೋಕ್ಸ್, ಇ. ವಿ. ಎಸ್ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಟ, ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಮೂಲಾಕ್ಷರದ ಕಲಿಕೆ, ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಳು, ಬೀಜಗಳನ್ನು ಇಡಿಸುವುದು. ಕರಕುಶಲ, ಬಣ್ಣಗಳು, ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕಲಿಸಲಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಪಾಲಕರು ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಕಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯಲಿ ಎನ್ನುವರು. ಪಾಲಕರ ಮನವೊಲಿಸಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆವು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಇರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆವು. ನಾವು ಬರುವ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕಾಯುವ ಹಾಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಪಾಲಕರ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿತು. ಈಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಕ್ಕಳು ನಮಗೆ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಒದೆಯುವುದು, ಮೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಾಳಾಡುವುದು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಕಲಿಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದೆವು. ನಾವು ಒಬ್ಬರಲ್ಲ ಒಬ್ಬರು ಹೋಗಿ, ಬಯಲಲ್ಲಿ, ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ, ಸ್ಮಶಾನದ

ಗದ್ದಿಗೆ ಮೇಲೆ, ಹೀಗೆ ಸಿಕ್ಕಸಿಕ್ಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆವು. ಹೀಗೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ೩ತಿಂಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆವು. ಕೆಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಪ್ರಯತ್ನದ ಬಗ್ಗೆ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜೀ ಫೌಂಡೇಷನ್ –ಎರಿಯಾ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ದಿಲೀಪ್ ಸರ್‌ರವರು ಎಲ್ಲಾ ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ, ಪರ್ತಕರ್ತರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯವರೂ ಒಮ್ಮೆ ಬಂದು ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟರು.

ಅಲ್ಲಿಯ ಮಕ್ಕಳು ನಿಜವಾಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಿರುವ "ಹಿಲ್ ಟಾಪ್ –ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ" ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ, ರಸ್ತೆಸರಿಯಿಲ್ಲ, ಬೆಟ್ಟ ಹತ್ತಬೇಕು ಹೀಗೆ ಹಲವು ನೆಪಹೇಳುವರು. ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಾರು ಅರ್ದ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ತಳಿಗೇರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಅವರ ಮನವೋಲಿಸಿ, ಹಿಲ್ ಟಾಪ್ ಶಾಲೆಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆವು. ಸುಮಾರು ೩೦ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದೆವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತು. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕೆಂಗೇರಿಗೆ ಶಾಲೆ ಮಂಜೂರಾಯಿತು. ಕೆಂಭಾವಿ ಎರಿಯಾ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ದಿಲೀಪ್ ಸರ್‌ರವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜೀ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಸದಸ್ಯರ ಬಹುದಿನದ ಕನಸು ನನಸಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಶ್ರಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು.

೨೭.೦೬.೨೦೧೫ರಂದು ಶಾಲೆ ಉಧ್ಘಾಟನೆಯಾಯಿತು. ಕ್ಷೇತ್ರಶಿಕ್ಷಣಧಿಕಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ವಿ ಕೆಂಪರಂಗಯ್ಯನವರು ನಮ್ಮ ಮೂವರನ್ನು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕರೆದು ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಛ ಮತ್ತು ನೆನಪಿನ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿಸಿದರು. ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಖ್ಯ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರುವಂತೆ ಆಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅವರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದು, ಬೆಳೆಯುವುದು ಮುಂದಿನ ನಮ್ಮ ಸಾವಾಲು ಆಗಿದೆ.

19. ಅಮ್ಮ

ಜಗದೇವಿ. ಬಿ

ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಆಳ
ಕೈಗೆ ಎಟುಕದು
ಊಹೆಗೆ ನಿಲುಕದು
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದು ಅದು
ನನ್ನ ರಕ್ತದ ಕಣ–ಕಣದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಿಹುದು

20. ಜೀವನ ರೀ...

ರೇಣುಕಾ ಹೆಗ್ಗನದೊಡ್ಡಿ

ಮದುವೆ ಎಂಬ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ
ಸಂಸಾರ ಎಂಬ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ
ದಿನ ನಿತ್ಯ ನಡೆಯುವ
ನೋವು ನಲಿವಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ
ಜೊತೆಯಾಗಿ ಕೈ ಹಿಡಿದು
ನಡೆಸುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಜೀವನ ರೀ...

21. Cool Clicks

Maithili.R

: Bayalu Coordinators :

Gulbarga: Maithili R: maithili.r@azimpremjifoundation.org

Mandya: Divakara K: divakara.k@azimpremjifoundation.org

Bangalore: B Ramachandara Bhat: brbhat@azimpremjifoundation.org

Yadgir: Rajashri Nayak: rajashri.nayak@azimpremjifoundation.org